

С. М. Нестерцова

Іловайські

ІЛОВАЙСЬКІ – родина промисловців. Батько і син.

Іван Григорович (1831– 83). Закін. школу гвардій. прапорщиків та кавалерій. юнкерів. Брав участь у Крим. війні (1853–56). У 1860–70-х рр. придбав і розширив декілька невеликих шахт pobl. слободи Макіївка Міуського округу Області Війська Донського (нині у межах м. Макіївка Донец. обл.). Згодом об'єднав їх у один кам'яновугіл. рудник. 1866 у слободі Зуївка (нині смт Харциз. міської ради Донец. обл.) заснував ремонтно-мех. завод, який виготовляв парові машини та гірн. устаткування. 1874 вперше обладнав паровими машинами 5 шахт та отримав замовлення на постачання коксу Перм. гармат. заводу (нині РФ; перший випадок транспортування вугілля на далеку відстань). У тому ж році був одним з 5-ти ініціаторів скликання З'їзду гірничопромисловців Пд. Рос. імперії. Наприкінці 1870-х рр. разом з промисловцем О. Алчевським створив Донец. та Олексіїв. гірн.-пром. товариства. 1880 побудував естакаду в Таганроз. порту (нині РФ), 1882 проклав залізницю Харцизьк–Бузанівка (Мишино). Був також великим землевласником. 1882 на Всерос. пром.-госп. виставці у Москві рудник Іловайського отримав визнання одного з найкращих у Рос. імперії.

Дмитро Іванович (? – ?). Закін. С.-Петербур. гірн. інститут (1880). У 1885 pobl. Макіївки заснував ремонтно-мех. та маш.-буд. (згодом труболивар.) завод. 1894 брав участь у розробленні проекту Рос.-Донец. товариства кам'яновугіл. і завод. промисловості. Був дир. Пд.-Рос. товариства пенькової та канат. промисловості, Харків. цукрорафінад., Голуб. гірн.-пром. та Головшин. цукр. т-в. 1897 спільно з франц. промисловцями Е. д'Цасселі, де'Нерво, Гастроном та бельгійцем Л. Лапортом створив Ген. товариство чавуноливар., залізороб. й сталеливар. заводів (згодом Рос. гірн. і металург. товариство «Уніон» зі штаб-квартирою у Парижі), яке 1899 відкрило Макіїв. металург. та сталеливар. завод. На 10-му З'їзді гірничопромисловців Пд. Рос. імперії його обрано чл. постій. ревізій. комісії. 1892 він заснував робітн. с-ще Дмитріївський (нині м. Макіївка). Бригадира Війська Донського Д. Іловайського вважають засн. слобід Зуївка (1777), Харцизька (нині смт Троїцько-Харцизьк Харциз. міської ради Донец. обл., 1786) та Макіївка (дала назву м. Макіївка, 1787). На землях І., на місці залізнич. роз'їздів, були створені с-ща Іловайськ і Харцизьк (нині міста Донец.

обл.).

Рекомендована література

1. Ляшенко В. Г. Предприниматель Иван Григорьевич Иловайский [II половина XIX в. (Шахтовладелец, промышленник)] // *Летопись Донбасса: Краевед. сб. Д., 1994. Вып. 2;*
2. Лыкова М. Предприниматель Донбасса // *Возможность. 2000. № 3;*
3. Корягин С. В. Иловайские. Серия «Генеалогия и семейная история Донского казачества». Москва, 2001. Вып. 17;
4. Бикмулина И. В. Славный род Иловайских // *Харцызск: время, события, люди. Д., 2009;*
5. Нестерцова С. М., Заярна Д. О. Родина Іловайських – підприємці півдня Росії // *Нові сторінки історії Донбасу. Кн. 17–18. Д., 2009.*

Бібліографічний опис:

Іловайські / С. М. Нестерцова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13109>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).